

Sygnatura akt XII C 1270/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 28 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Małgorzata Małecka

Protokolant:protokolant sądowy Katarzyna Michalewska

po rozpoznaniu w dniu 21 sierpnia 2017 r. w Poznaniu

na rozprawie sprawy z powództwa L. O.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez D. (...)w P.

o zapłatę

I. w sprawie o dawnej sygn. akt XII C 1466/16:

1. powództwo oddała;
2. kosztami sądowymi, od obowiązku uiszczenia których powód został zwolniony obciąża Skarb Państwa;
3. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

II. w sprawie o sygn. akt XII C 1270/16:

1. odrzuca pozew, w zakresie żądania zadośćuczynienia za okres od 29 czerwca 2016 r. do 25 lipca 2016 r.;
2. w pozostałym zakresie powództwo oddała;
3. kosztami sądowymi, od obowiązku uiszczenia których powód został zwolniony obciąża Skarb Państwa;
4. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Małgorzata Małecka

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 7 lipca 2016r. powód L. O. wniósł o zasądzenie od **pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez D. (...) w P.** na swoją rzecz tytułem zadośćuczynienia kwoty 100.000zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 4 lipca 2016 roku funkcjonariusze służby więziennej z A. Ś. w P. pięciokrotnie rozebrali go do naga celem przeszukania jego ubrania i ciała, pomimo tego, że nie było ku temu żadnego powodu, zwłaszcza że przebywa on w monitorowanej celi. Zdaniem powoda, czynności te miały na celu jedynie upokorzenie i poniżenie jego osoby. Wskazał również, że od 2009 roku kilka lub kilkanaście razy dziennie są wobec niego przeprowadzane wyżej opisane kontrole.

Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą XII C 1270/16.

Pozwem z dnia 9 sierpnia 2016 roku powód L. O. wniósł o zasądzenie od **pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez D. (...) w P.** na swoją rzecz tytułem zadośćuczynienia kwoty 100.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 29 czerwca 2016 roku w Areszcie Śledczym w P. został umieszczony w brudnej celi (A-5 cela nr 7), gdzie przez szyby z trudem przechodziło światło dzienne, między oknem, a kratą oraz między kratą wewnętrzną, a kaloryferem było kilka centymetrów brudu i kurzu, natomiast materace były przegniłe i spleśniałe. Dalej, powód wyjaśnił, że w dniu 30 czerwca 2016r. złożył skargę, która została uznana za bezzasadną. Powód oświadczył, że dochodzi zadośćuczynienia za cierpienia psychiczne wywołane umieszczeniem go w urągających ludzkiej godności warunkach. Żądanie dotyczy okresu od 29 czerwca 2016r. do 26 września 2016r.

Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą XII C 1 466 /16.

Postanowieniami z dnia 25 października 2016 roku oraz 10 listopada 2016 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Okręgowym w Poznaniu zwolnił powoda od kosztów sądowych w całości.

Zarządzeniem z dnia 17 listopada 2016r. Przewodnicząca połączyła sprawę o sygnaturze XII C 1466/16 ze sprawą o sygnaturze XII C 1270/16 do wspólnego prowadzenia lub też rozstrzygnięcia (pod sygn. akt XII C 1270/16).

W odpowiedzi na pozew z dnia 13 grudnia 2016 r. **pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez D. (...) w P.** wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany wskazał, że powód podczas pobytu w(...) w oddziale mieszkalnym (...) miał zapewnione godziwe warunki bytowe, a dbałość o higienę oraz utrzymanie czystości w celach i pomieszczeniach sanitarnych leży po stronie samego powoda. Odnosząc się do zarzutu zgłoszonego przez powoda co do częstego przeprowadzania kontroli osobistych przez stronę pozwaną podał, że w tym zakresie pozwany działał w oparciu o obowiązujące w tym zakresie przepisy prawne. Pozwany podniósł, że powód w żaden sposób nie wykazał, że doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, ani tego, że szkoda powstała wskutek niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej jak również nie przedstawił kalkulacji uzasadniającej wysokość dochodzonej kwoty. Pozwany wyjaśnił również, że oddział mieszkalny (...) jest oddziałem przeznaczonym dla osadzonych stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu i został wybudowany zgodnie z decyzją nr (...) Prezydenta Miasta P. z dnia 24 lipca 2002 roku. Cela nr 7, w której przebywał powód była wyposażona w sprzęt zapewniający skazanemu osobne miejsce do spania, odpowiednie warunki higieny, dopływ powietrza, odpowiednią temperaturę i oświetlenie oraz wentylację. Pozwany sprzeciwił się zasadności zarzutu otrzymania przez powoda materaca w złym stanie, albowiem materace są każdorazowo do magazynu zdawane przez osadzonych zwalnających miejsce na oddziale i przed przydzieleniem go innemu osadzonemu podlegają sprawdzeniu pod względem możliwości ich dalszego użytkowania oraz podlegają dezynsekcji i dezynfekcji zgodnie z obowiązującymi procedurami wewnętrznymi. Ponadto, przypadki ewentualnych uszkodzeń czy zabrudzeń powinny być zgłoszone administracji jednostki, tymczasem powód nie zgłaszał żadnych uwag.

Na rozprawie w dniu 5 stycznia 2017 roku powód rozszerzył powództwo dotyczące kontroli osobistych w ten sposób, że domagał się zadośćuczynienia w związku z zrachowaniami funkcjonariuszy służby więziennej w okresie od 8 marca 2011 roku do dnia 5 stycznia 2017 roku (9k. 58 akt).

W piśmie procesowym z dnia 28 lutego 2017 roku pozwany wniósł o oddalenie powództwa również w zakresie rozszerzonego powództwa oraz podniósł, że żądanie za okres od dnia 8 marca 2011 roku do dnia 4 stycznia 2014 roku uległo przedawnieniu. Nadto, pozwany wniósł o odrzucenie pozwu za okres od dnia 29 czerwca 2016 roku do dnia 26 lipca 2016 roku, gdyż postępowanie w tej sprawie jest aktualnie w toku i toczy się pod sygn. akt XII C 1380/16.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód L. O. od dnia 8 marca 2011 roku wielokrotnie przebywał w A. Ś.w P., w tym od dnia 9 maja 2014r. do dnia 21 maja 2014r., od 29 sierpnia 2014r. do dnia 22 września 2014r. o od 29 czerwca 2016 roku do dnia 26 września 2016 roku w celi mieszkalnej numer (...) oddziału A/V.

Dowód: przeglądarka historii rozmieszczenia – (...) O. L. (k. 49-51);

Powód jest zaliczony do kategorii osadzonych tzw. niebezpiecznych i w związku z tym wymaga osadzenia w zakładzie karnym typu zamkniętego w wyznaczonym oddziale lub celi. Powód w podanych wyżej okresach przebywał w celi nr 7, która jest celą jednoosobową, całą dobę monitorowaną. W celi są dwie kamery, nie ma wydzielonego fizycznie kącika sanitarnego, a jego monitorowanie odbywa się w ten sposób, że czarnym paskiem są zasłonięte części intymne. Obraz z kamery jest obserwowany przez obserwatora z oddziału A/V oraz na stanowisku zmiany. Nadto, obraz jest zapisywany i przechowywany przez około 14 dni. Po tym czasie jest automatycznie zapisywany nowy obraz, chyba, że dyrektor podejmie decyzję o utrwaleniu monitoringu ze względu na jakieś szczególne zdarzenie. W przypadku powoda monitoring nie był utrwalany.

Oddział mieszkalny (...) A. Ś. w P. jest oddziałem przeznaczonym dla osadzonych stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu. Cella, w której przebywał powód była sprawdzana codziennie jeden raz pod kątem ujawnienia przedmiotów niedozwolonych lub niebezpiecznych, co odbywa się pod nieobecność osadzonego. Ponadto, każdorazowo przed wyjściem z celi powód był poddawany kontroli osobistej, która polega na zdjęciu przez niego wszystkich rzeczy, ich sprawdzeniu oraz sprawdzeniu całego ciała. Kontrole przeprowadzają dwie osoby. Takiej samej kontroli powód jest poddawany, gdy wraca do celi. Istnieje również możliwość przeprowadzenia dodatkowej kontroli, w sytuacji gdy jest jakieś podejrzenie wobec skazanego albo, gdy kierownik chce skontrolować czy funkcjonariusze przeprowadzili prawidłowo kontrole czy też zlecone to zostanie przez dyrektora.

Cele mieszkalne, w tym celi numer 7, w której przebywa powód są wyposażone w odpowiedni sprzęt. Mycie okien odbywa się w razie zajścia takiej potrzeby, nie ma żadnego odrębnego harmonogramu, który regulowałby te kwestie. Czynności związane z myciem okien wykonują osadzeni pod nadzorem funkcjonariusza Działu Kwaternistrzowskiego. Osadzony nie ma możliwości otwarcia okna samodzielnie, może je otworzyć funkcjonariusz automatycznie. Od środka celi okno jest zabezpieczone siatką z zabezpieczeniami elektrycznymi, której nie można otworzyć. Za siatką jest przestrzeń ok. 10 cm, następnie znajduje się stolarka okienna, a za nią jest kolejna kratka i przesłona okienna. W ciągu dnia w celi jest włączone sztuczne światło. Materace i poduszki nie są stałym wyposażeniem celi. Po opuszczeniu celi przez osadzonego, materac trafia do magazynu w celi dezynfekcji i dezynsekcji, a następnie gdy nadaje się do dalszego użycia przydzielany jest kolejnemu osadzonemu. Dezynsekcją zajmuje się firma zewnętrzna. Dezynfekcja jest powierzchniowa i polega na spryskaniu powierzchni zewnętrznych materaca. Czynności związane z dezynfekcją i dezynsekcją są wykonywane zgodnie z procedurą ustaloną w jednostce. Każdy osadzony może się zwrócić z prośbą o częstszą wymianę materacy. Materac co do zasady jest przydatny do użycia przez okres 48 miesięcy. Po tym okresie, jest on poddawany przeglądowi i jeżeli nadaje się do dalszego użytku to jest nadal używany, a jeżeli się nadaje to jest wycofywany. W przypadku materacy zabrudzonych (np. kałem, moczem bądź w inny sposób) są one wycofywane i poddawane wybrakowaniu, natomiast osadzony otrzymuje kolejny komplet. Nie ma przy tym możliwości, aby zabrudzony materac otrzymał inny skazany. Podobnie sytuacja wygląda jeśli chodzi o poduszki. Bieżące sprzątanie celi należy natomiast do osadzonych, którzy na ten cel otrzymują do 5 każdego miesiąca środki czystości oraz higieny.

Cele mieszkalne są okresowo i doraźnie kontrolowane przez Powiatowego Inspektora Sanitarnego, a terminy kontroli ustala Nadzór Sanitarny. Ponadto, co miesiąc odbywają się wizytacje celi mieszkalnych przeprowadzane przez pracowników aresztu śledczego. W trakcie tych wizytacji osadzeni mają możliwość złożenia skarg i wniosków.

Dowód: przeglądarka decyzji komisji penitencjarnych – (...)O. L. (k. 52-53); zeznania świadka M. G. (k. 94-95); zeznania świadka A. Z. (k. 95); zeznania świadka M. P. (k. 95-97); zeznania świadka S. N. (k. 151-152);

Pismem z dnia 30 czerwca 2016 roku powód złożył do Centralnego Zarządu Służby Więziennej skargę, w której wskazał, że został osadzony w celi, gdzie od wielu lat nie było sprzątane, unosi się zapach tytoniu, a materac, na którym śpi jest w złym stanie. Skarga została przekazana D.w P., celem załatwienia zgodnie z właściwością.

Na skutek skargi powoda wszczęto postępowanie wyjaśniające i pismem z dnia 1 sierpnia 2016 r. D.w P. wyjaśnił powodowi, że wszystkie materace użytkowane przez osadzonych zdawane są do magazynu i podlegają dezynsekcji zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz podlegają sprawdzeniu pod względem stanu technicznego oraz możliwości dalszego użytkowania. Nadto, wskazał że każdy osadzony ma obowiązek utrzymywać czystość i porządek w celi mieszkalnej oraz w szafkach i innych urządzeniach znajdujących się w celi.

Dowód: pismo powoda z dnia 30 czerwca 2016 roku (k. 70); pismo Centralnego Zarządu Służby Więziennej z dnia 7 lipca 2016 roku (k. 69); sprawozdanie z przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego na okoliczność skargi osadzonego L. O. s. J. z dnia 1 sierpnia 2016 roku (k. 68-68a); pismo D. (...) w P. z dnia 1 sierpnia 2016 roku (k. 67);

W lipcu 2017 roku powód złożył do prokuratury zawiadomienie o możliwości popełnienia przez funkcjonariuszy służby więziennej przestępstwa, polegającego na przekroczeniu przez nich uprawnień podczas przeprowadzanych u powoda kontroli osobistej. Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2016 roku Prokuratura Rejonowa P. w P. umorzyła śledztwo w tej sprawie. Postanowienie to uprawomocniło się w dniu 8 czerwca 2017 roku.

Dowód: zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa (k. 2 akt PR 1 Ds. (...)2016.15); postanowienie prokuratury Rejonowej P. w P. z dnia 19 grudnia 2016 roku o umorzeniu śledztwa (k. 28-30 akt(...). (...)2016.15); postanowienie S. w P. z dnia 8 czerwca 2017 roku (k. 39-39v akt PR 1 Ds. (...)2016.15);

Przed Sądem Okręgowym w Poznaniu pod sygn. akt XII C 1380/16 toczy się postępowanie z powództwa L. O. przeciwko Skarbowi Państwa Aresztowi Śledczemu w P., związane z przeprowadzeniem kontroli osobistych w okresie od 29 czerwca 2016 roku do 25 lipca 2016 roku.

Dowód: pozew z dnia 25 lipca 2016 roku (k. 211-212v); odpowiedź na pozew z dnia 26 października 2016 roku (k. 213-216); protokół posiedzenia z dnia 12 stycznia 2017 roku (k. 117-118);

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie kserokopii dokumentów prywatnych i urzędowych zgromadzonych w aktach niniejszej sprawy, w aktach sprawy Prokuratury Rejonowej P. w P., sygn. akt(...) (...)2016.15 oraz zeznań świadków M. G., A. Z. i M. P. i S. N., a także częściowo zeznań powoda.

Oceniając zgromadzone w sprawie **dokumenty urzędowe i prywatne** należało uznać je za w pełni wiarygodne. Zgodnie z treścią art. 244 k.p.c. dokumenty urzędowe stanowią dowód tego co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Zgodnie natomiast z treścią art. 245 k.p.c. dokumenty prywatne stanowią dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Zgromadzone w sprawie dokumenty, w tym kserokopie dokumentów, nie były kwestionowane przez strony. Również Sąd nie znalazł podstaw, aby kwestionować zgromadzone w sprawie dokumenty urzędowe i prywatne z urzędu.

Sąd uznał za wiarygodne **zeznania świadka M. G.**, powołanego na okoliczność zasadności zgłoszonego przez stronę powodową roszczenia, w szczególności obserwacji obrazu z umieszczonych w celach Oddziału A/V kamer i kontroli osobistych przeprowadzanych u osadzonych tzw. „niebezpiecznych”. Zeznania te były spójne, logiczne oraz pokrywały się z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy. Świadek szczegółowo opisał zasady oraz przebieg kontroli dotyczących sprawców niebezpiecznych.

Na przymiot wiarygodności zasługiwały również **zeznania świadka A. Z.**, powołanego na okoliczność zasadności zgłoszonego przez stronę roszczenia, w szczególności monitorowania Oddziału A/V i okresu przechowywania nagrań. Zeznania te były spójne i rzeczowe oraz pokrywały się z pozostałym materiałem dowodowym uznanym za wiarygodnym. Świadek ten szczegółowo opisał zasady związane z monitorowaniem cel oraz jednoznacznie określił czas przechowywania zapisów z monitoringu.

Wiarygodne były także **zeznania świadka M. P.**, powołanego na okoliczność zasadności zgłoszonego przez stronę powodową roszczenia, w szczególności warunków sanitarnych panujących w celach mieszkalnych, w tym w celi numer 7 Oddziału A/V, przeprowadzonych remontów cel, stanu wydawanych materacy oraz dostępu do środków higienicznych i środków czystości. Zeznania te były spójne, logiczne oraz korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy. Świadek ten szczegółowo opisał warunki panujące w celach mieszkalnych. Nie było żadnych podstaw, aby odmówić wiarygodności jego zeznaniom. Sąd dał wiarę zeznaniom świadka, że materac i poduszka po opuszczeniu celi przez osadzonego trafiają do magazynu w celu dezynfekcji i dezynsekcji, jednakże nie dał wiary, że wyposażenie to wracało na tę samą celę, po wykonaniu opisanych wyżej czynności. Przeczą bowiem temu wiarygodne **zeznania świadka S. N.** – pracownika magazynu, który szczegółowo opisał procedurę wydawania i zwrotu „sortu więziennego” osadzonemu. Świadek S. N. zeznał, że w identyczny sposób są u pozwanego traktowani osadzeni zakwalifikowani jako niebezpieczni, jak i pozostali więźniowie. Materac i poduszka są wydawane osadzonemu z magazynu i nie ma możliwości, aby otrzymał on wybrudzone egzemplarze. Z uwagi na to, że w/w świadek osobiście zajmuje się wydawaniem więźniom materacy i poduszek, to jemu Sąd dał wiarę w zakresie stosowanych przez stronę pozwaną procedur. Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka S. N. również w pozostałym zakresie, albowiem były one spójne i korespondowały ze sobą oraz z pozostałym materiałem dowodowym, w tym w szczególności z zeznaniami pozostałych świadków.

Zeznania powoda Sąd uznał za wiarygodne jedynie w niewielkim zakresie i to w takim, w jakim pokrywały się one z pozostałym materiałem dowodowym, któremu Sąd dał wiarę. W szczególności wiarygodne okazały się zeznania powoda, że był poddawany wielokrotnym kontrolom osobistym. Sąd nie dał jednak wiary temu, że kontrole te były przeprowadzane bez powodu, w sposób naruszający jego godność. Niewiarygodne były natomiast zeznania powoda odnośnie tego, że celi, w której przebywa była brudna, a także że przydzielony mu materac i poduszka były przegniłe i spleśniałe.

Sąd zważył, co następuje:

Oba powództwa nie zasługiwały na uwzględnienie.

Powód domagał się od pozwanego zasądzenia łącznie kwoty 200.000 zł tytułem zadośćuczynienia z tytułu naruszenia jego dóbr osobistych poprzez wielokrotne przeprowadzanie kontroli jego osoby oraz poprzez osadzenie go w brudnej celi, gdzie przez szyby z trudem przechodziło światło dzienne, między oknem, a kratą oraz między kratą wewnętrzną, a kaloryferem było kilka centymetrów brudu i kurzu, natomiast materace były przegniłe i spleśniałe.

Odpowiedzialność pozwanego wynika z art. 417 § 1 k.c., zgodnie z którym za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Odpowiedzialność deliktowa Skarbu Państwa, oparta na art. 417 k.c. powstaje wówczas, gdy spełnione są łącznie jej trzy ustawowe przesłanki, tj. bezprawność działania lub zaniechania sprawcy, szkoda oraz normalny związek przyczynowy między bezprawnym zachowaniem sprawcy a szkodą. Zwrócić także należy uwagę, iż kolejność badania przez sąd powyższych przesłanek nie może być dowolna. W pierwszej kolejności konieczne jest ustalenie działania (zaniechania), z którego, jak twierdzi poszkodowany, wynika szkoda oraz dokonanie oceny jego bezprawności, następnie ustalenie czy wystąpiła szkoda i jakiego rodzaju i dopiero po stwierdzeniu, że obie te przesłanki zachodzą, możliwe jest zbadanie istnienia między nimi normalnego związku przyczynowego.

Wskazać w tym miejscu należy, że rozważając kwestię odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa przewidzianej w art. 417 k.c. należy brać pod uwagę konstytucyjny model tej odpowiedzialności przewidziany w art. 77 Konstytucji, który łączy obowiązek naprawienia szkody jedynie z działaniem obiektywnie niezgodnym z prawem, eliminując znaczenie czynnika subiektywnego w postaci winy sprawcy szkody. Zgodnie z kolei z art. 361 § 1 k.p.c., zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (§ 2 art. 361 k.p.c.). Zauważyć także należy, że przez szkodę w rozumieniu art. 417 k.c. przepisu należy rozumieć także szkodę niemajątkową, a więc również krzywdę, o której mowa w art. 448 k.c., co w konsekwencji prowadzi do wniosku, że jeżeli źródłem odpowiedzialności jest szkoda pozostająca w normalnym związku przyczynowym z wykonywaniem władzy publicznej, to jest ona oparta na przesłance bezprawności. Utrzymanie jako przesłanki tej odpowiedzialności także czynnika subiektywnego w postaci winy naruszałoby konstytucyjnie ukształtowaną zasadę odpowiedzialności państwa za działania w sferze imperium (por. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r. III CZP 25/11).

Podstawą prawną żądania zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych jest art. 23 k.c. i 24 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c.

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne.

W razie dokonanego naruszenia powód może żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Możliwość taką ustawodawca przewidział w art. 448 k.c. Przepis art. 24 k.c. statuuje domniemanie bezprawności działania naruszającego czyjeś dobro osobiste. Domniemanie bezprawności, które ustanowił ustawodawca w art. 24 k.c. zwalnia jedynie stronę domagającą się ochrony dobra osobistego od wykazania, że działanie naruszające cudze dobro osobiste było bezprawne. Nie zwalnia natomiast takiej osoby od wykazania, że do naruszenia jej dobra osobistego doszło na skutek działania czy też zaniechania sprawcy.

Jak wynika z przytoczonych przepisów polskie prawo nie przewiduje zamkniętego katalogu dóbr chronionych prawnie. Tym niemniej, aby dochodzić zadośćuczynienia za ich naruszenie, nie wystarczy samo wskazanie zdarzenia, które spowodowało to naruszenie, ale także powód musi wskazać jakie konkretnie dobra osobiste zostały naruszone. Przy wyjaśnianiu istoty dóbr osobistych i związanych z nimi praw osobistych dominujący jest pogląd wskazujący, iż przy ocenie czy doszło do naruszenia dóbr osobistych decydujące znaczenie ma nie tyle subiektywne odczucie osoby żądającej ochrony prawnej, ile to, jaką reakcję wywołuje w społeczeństwie to naruszenie. Podkreśla się przy tym, że przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, którego ochrony domaga się osoba zgłaszająca żądanie należy brać pod uwagę całokształt okoliczności (tak Komentarz do Kodeksu Cywilnego. Księga pierwsza. Część Ogólna Stanisław Dmowski, Stanisław Rudnicki, uwagi do art. 23 k.c. Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2007). Powód stwierdził, że zachowanie pozwanego wobec niego doprowadziło do naruszenia jego dobra osobistego w postaci godności.

Powód wywodził swoje roszczenie z bezprawnego, w jego ocenie, działania pozwanego polegającego na przeprowadzaniu kontroli jego osoby bez powodu, w sposób dla niego upokarzający oraz na umieszczeniu go w brudnej celi.

Zgodnie z art. 88b § 1 pkt 5 k.k.w. w zakładzie karnym typu zamkniętego skazanych stwarzający poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu poddaje się kontroli osobistej przy każdorazowym wyjściu i powrocie do celi. W świetle natomiast art. 116 § 3 k.k.w. kontrola osobista polega na oględzinach ciała oraz sprawdzeniu odzieży, bielizny i obuwia, a także przedmiotów posiadanych przez skazanego. Oględziny ciała oraz sprawdzenie odzieży i obuwia przeprowadza się w pomieszczeniu, podczas nieobecności osób postronnych oraz osób odmiennej płci i dokonywane są za pośrednictwem osoby tej samej płci.

Wobec powyższego, działania pozwanego polegające na kilkukrotnych w ciągu jednego dnia kontrolach osobistych powoda było zgodne z prawem, co więcej stanowiły realizację ustawowych obowiązków, spoczywających na pracownikach jednostki penitencjarnej. Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika również, że wszystkie czynności w ramach przeprowadzanych kontroli były wykonywane zgodnie z zasadami określonymi w cytowanym powyżej art. 116 § 3 k.k.w., w sposób nie urągający godności powoda.

Zatem powód nie wykazał jakoby pozwany podejmował wobec niego działania mające na celu upokorzenie czy poniżenie jego osoby lub posiadające znamiona nieludzkiego traktowania. Tym samym nie jest możliwe przypisanie pozwanemu bezprawności działania w powyższej kwestii. Skoro zatem działania pozwanego nie były bezprawne, wykluczone jest powstanie z tego tytułu jakiegokolwiek krzywdy po stronie powoda. Powód nie wykazał tym samym, aby jakiegokolwiek z jego dóbr osobistych doznało uszczerbku.

Ponadto na podkreślenie zasługuje, iż żądanie powoda zasądzenia zadośćuczynienia za okres od 8 marca 2011r. do 4 stycznia 2014r. nie mogłoby zostać uwzględnione także z powodu skutecznie podniesienia zarzutu przedawnienia przez pozwanego w piśmie z dnia 28 lutego 2017r. (powód rozszerzył powództwo na rozprawie w dniu 5 stycznia 2017r. k. 58 akt). Zgodnie bowiem z treścią art. 442(1) par. 1 kc roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Co do żądania powoda zasądzenia zadośćuczynienia za okres od 29 czerwca 2016r. do 25 lipca 2016r., Sąd był obowiązany odrzucić pozew w oparciu o treść art. 199 par. 1 pkt 2 kpc z uwagi na to, że o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku. Nie ulega wątpliwości, że w sprawie o sygn. akt XII C 1380/16 toczącej się w tutejszym Wydziale z powództwa powoda przeciwko pozwanemu powód wystąpił o to samo, tj. o zapłatę zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych poprzez przeprowadzanie kilku lub kilkunastu na dobę przeszukań ciała i ubrania powoda, mimo przebywania w celi monitorowanej. Pozew w sprawie o sygn. akt XII C 1380/13 wpłynął w lipcu 2016r., a więc przed rozszerzeniem powództwa w niniejszej sprawie na rozprawie w dniu 5 stycznia 2017r.

Jeśli natomiast chodzi o kwestie warunków panujących w celi, w której powód został osadzony wskazać należy że z ustalonego stanu faktycznego wynika, że cela mieszkalna numer (...), w której przebywał powód była wyposażona w odpowiedni sprzęt zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2016 roku w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Z kolei mycie okien odbywa się w razie zajścia takiej potrzeby, np. na wniosek osadzonego, a czynności te wykonują osadzeni pod nadzorem funkcjonariusza D. Kwaternistrzowskiego. Osadzony nie ma możliwości otwarcia okna samodzielnie, może je otworzyć jedynie funkcjonariusz. Od środka celi okno jest zabezpieczone siatką z zabezpieczeniami elektrycznymi, której nie można otworzyć. Jeśli zaś chodzi o materace to podlegają one dezynfekcji i dezynsekcji, którą zajmuje się firma zewnętrzna. Dezynfekcja jest powierzchowna i polega na spryskaniu powierzchni zewnętrznych materaca. Czynności związane z dezynfekcją i dezynsekcją są wykonywane zgodnie z procedurą ustaloną w jednostce. Każdy osadzony może się zwrócić z prośbą o częstszą wymianę materacy. Materac co do zasady jest przydatny do użycia przez okres 48 miesięcy. Po tym okresie jest poddawany przeglądowi i jeżeli nadaje się do dalszego użytku to jest nadal używany, a jeżeli się nadaje

to jest wycofywany. W przypadku materacy zabrudzonych są one wycofywane i poddawane wybrakowaniu, natomiast osadzony otrzymuje kolejny komplet. Nie ma przy tym możliwości, aby zabrudzony materac otrzymał inny skazany. Podobnie sytuacja wygląda jeśli chodzi o poduszki. Natomiast bieżące sprzątanie celi należy do osadzonych, którzy na ten cel otrzymują do 5 każdego miesiąca środki czystości oraz higieny. Ponadto, cele mieszkalne są okresowo i doraźnie kontrolowane przez Powiatowego Inspektora Sanitarnego, a terminy kontroli ustala Nadzór Sanitarny. Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie potwierdziło zatem zarzutów powoda odnośnie złych warunków panujących w celi mieszkalnej numer (...). W szczególności zeznania przesłuchanych w sprawie świadków uznane za wiarygodne przeczyły okolicznościom opisanym przez powoda w pozwie. Ponadto na podkreślenie zasługuje, że stanowisku powoda co do stanu poduszki i materaca, które otrzymał po umieszczeniu go w celi nr 7 na oddziale A/V przeczy również treść jego pisma z 30 czerwca 2016r. (k. 70 akt) W piśmie tym, sporządzonym następnego dnia po umieszczeniu go w celi nr 7 powód zarzucał bowiem jedynie fakt przesiąknięcia materaca dymem papierosowym (powód nie twierdził, by zarówno materac jak i poduszka są spleśniałe i „przegniłe.”)

Ma marginesie należy jedynie zauważyć, że gdyby nawet uznać, że w celi powoda było brudne okno i parapet, to okoliczność ta nie mogła doprowadzić do naruszenia jego dóbr osobistych, zwłaszcza że powód dochodził zadośćuczynienia jedynie za okres od 29 czerwca 2016r. do 26 września 2016r.

Wobec powyższego, z uwagi na brak wykazania bezprawności działania pozwanego oraz brak naruszenia poprzez działania pozwanego jakiegokolwiek dobra osobistego powoda, niezasadne okazało się żądanie zasądzenia zadośćuczynienia.

Tym samym, Sąd oddalił powództwo zarówno w sprawie XII C 1466/16 jak i w sprawie XII C 1270/16 i orzekł jak w punkcie I ppkt 1 i pkt II ppkt 2 wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na zasadzie art. 98 k.p.c. obciążając nimi stronę powodową, która przegrała niniejszy proces. Koszty procesu stanowiła kwota 240 zł tytułem opłaty minimalnej w sprawie o odszkodowanie lub o zadośćuczynienie związanej z warunkami wykonywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania (§ 14 pkt 26 w związku z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1805) – pkt I ppkt 3 i pkt II ppkt 4 wyroku.

W pkt II ppkt 3 wyroku Sąd kosztami sądowymi, od których uiszczenia powód został zwolniony obciążył Skarb Państwa.

/-/SSO Małgorzata Małecka

ZARZĄDZENIE

1. proszę odnotować uzasadnienie w kontrolce,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć powodowi z pouczeniem o apelacji oraz pełnomocnikowi pozwanego,
3. przedłożyć za 14 dni lub z apelacją.

P., dnia 30.10.2017r. /-/ SSO Małgorzata Małecka